

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

12 ינואר 2009

הסיוע האיראני לחמאס

ראש ממשל החמאס ברצועה אסמאעיל הניה נפגש עם
נשיא איראן אחמדינז'אד (אירן, 10 בדצמבר 2006)

ראש ממשל החמאס ברצועה אסמאעיל הניה נפגש עם המנהיג
ח'מאנאי (טלוויזיה איראנית, 10 בדצמבר 2006)

1. הינתקותה של ישראל מרצועת עזה (אוגוסט 2005) יצרה מציאות חדשה בשטח, אשר האיצה הקמת **אזור שליטה מובהק של החמאס ברצועת עזה**. חמאס השכילה לתרגם את התחזקות כוחה בשטח להשגת רווחים גם במישור הפוליטי הפנים-פלסטיני. הביטויים העיקריים לכך היו זכייתה בבחירות למועצה המחוקקת (ינואר 2006); הרכבת ממשלה בראשותה (מרץ 2006) והשתלטות בכוח בזרוע על רצועת עזה (יוני 2007) תוך ניטרול כוחם של פתח והרשות הפלסטינית.

2. בעקבות השתלטותה על רצועת עזה, הקימה חמאס ברצועת עזה **ישות אסלאמית-רדיקלית**, הנמצאת עדיין בשלבי התגבשות. ישות זאת, הנתמכת ע"י **איראן וסוריה**, מנהלת מדיניות פנים וחץ משלה, מקיימת מערכת טרור מתמשכת נגד ישראל, מצויה במחלוקת עמוקה עם מצרים ומדינות ערביות פרו-מערביות, מבודדת בזירה הבינלאומית ונבדלת מהרשות הפלסטינית ביהודה ושומרון, שבהנהגת אבו מאזן ופתח.

3. בתקופה שחלפה מאז התנתקות ישראל מרצועת עזה, וביתר שאת בשנה שקדמה למבצע "עופרת יצוקה", קידמה תנועת חמאס **תהליך מואץ של התעצמות צבאית**. התעצמות זאת נועדה לאפשר לחמאס להמשיך באסטרטגיה של טרור ("התנגדות") נגד ישראל תוך הפיכת **"נשק הרקטות"** לאמצעי העיקרי בשלב זה של העימות (בהשראת ההישגים שנחלה **חזבאללה** בלבנון במלחמת לבנון השנייה). ההתעצמות הצבאית נועדה גם להעניק לחמאס ולשאר ארגוני הטרור הפועלים ברצועה **יכולות הגנתיות**, שתחזקנה את כושר השרידות של כוחותיהם הצבאיים, תרתענה את צה"ל מלפעול ברצועה, ותקשנה על כל ניסיון להשתלט עליה או לכבוש חלקים ממנה¹.

4. על רקע קשייה מבית ובידודה מחוץ נזקקה חמאס לאחר השתלטותה ביתר שאת על הרצועה **למשענת אסטרטגית חיצונית** לשם הבטחת שרידותה הפוליטית, וקידום תהליך ההתעצמות הצבאית. בחירתה הטבעית של חמאס הייתה בציר **האיראני-סורי**. זאת על רקע העידוד והסיוע המתמשך, שאיראן וסוריה העניקו לחמאס, ולטרור הפלסטיני בכלל, מאז תחילת מערכת הטרור באוקטובר 2000 (האינתיפאדה השנייה)². לכך נוספה קרבה אידיאולוגית בין חמאס (הסונית) למשטר האיראני (השיעי) על רקע **מכנה משותף רחב**: הראייה המשותפת של הטרור ("התנגדות") כמרכיב המרכזי באסטרטגיה הפלסטינית, התנגדותם למו"מ בין ישראל לרשות הפלסטינית (תהליך אנאפוליס) והעוינות המושרשת לארה"ב ולמערב³.

1 פירוט ראו: "תהליך ההתעצמות הצבאית של חמאס ברצועת עזה" (10 אפריל 2008).
2 על הסיוע שהגישו איראן וסוריה לארגוני הטרור הפלסטינים במהלך האינתיפאדה השנייה, ראו מסמך: "איראן כמדינה תומכת ומפעילת טרור" (אפריל 2003); ראו גם: "איראן וסוריה כמשענת אסטרטגית לטרור הפלסטיני ב"שטחים" (ספטמבר 2002).

3 שתוף הפעולה בין חמאס הסונית, המהווה את הענף הפלסטיני של "האחים המוסלמים", לבין המשטר האיראני האסלאמי-שיעי אינו מובן מאליו. גורמי טרור סונים-רדיקלים-ג'האדיסטים דוגמת אלקאעדה וגורמי הג'האד העולמי אינם משתפים פעולה עם איראן ואף נמצאים בעימות עימה. אולם שיקולים אסטרטגיים בהקשר לעימות עם ישראל גוברים

5. **לאיראן**, מצידה, יש **אינטרס אסטרטגי מובהק** לסייע לבנייתו וחיזוקו של שלטון חמאס ברצועת עזה, למרות שחמאס (שלא כמו חזבאללה) אינה נכונה להכפיף עצמה באופן מלא לתכתיביה של איראן. איראן רואה בהקמת **הישות האסלאמית-רדיקלית ברצועה** מנוף חשוב לניהול המאבק המזוין נגד ישראל בגבולה הדרומי, לצד ביסוס האיום של חזבאללה בגבולה הצפוני. בשני המקרים רואה איראן **ב"נשק הרקטות"** אמצעי יעיל **להתשתה** של ישראל ע"י פגיעה בעורף הישראלי, הן בשגרה ועוד יותר בעת משבר אזורי עתידי. לפיכך היא מסייעת לחזבאללה ולחמאס להצטייד בארסנל רקטות גדול ובצד זאת לפתח את יכולותיהן הצבאיות, אף כי בהיקף ובאיכות **שונים** (באשר לחזבאללה בראייה האיראנית יש עדיפות ברורה על פני חמאס).

6. מעבר לכך, רואה איראן **בחזבאללה** (שרכש השפעה פוליטית רבה בלבנון) **ובחמאס** (שהשתלט על רצועת עזה), **שני מוקדי כוח חשובים**, שבאמצעותם ניתן לקדם את **יעדיה האסטרטגיים**, שבמרכזם **החתירה להגמוניה אזורית**. באמצעות חזבאללה, חמאס וארגוני טרור פלסטינים נוספים, יכול הציר **האיראני-סורי** להגביר השפעתו בעולם הערבי והמוסלמי, להציב אתגר קשה בפני אבו מאזן, לפגוע בתהליך המו"מ בין ישראל לרשות הפלסטינית (תהליך אנאפוליס) ו"לייצא" את האסלאם הרדיקלי למדינות סוניות נוספות ובמרכזן מצרים (הרואה בשלטון חמאס ברצועה **איום בטחוני** נגדה ונגד האזור כולו, המופעל ע"י איראן). בראיית איראן יש משמעות מיוחדת ל"חיבוק" חמאס **כאמצעי לבסס אחיזה איראנית בלב המרחב הסוני**.

7. **מפגש האינטרסים** בין חמאס לבין איראן וסוריה, או בין הישות החמאסית הסונית-רדיקלית לבין המשטר האיראני בעל אופי השיעי-רדיקלי, הביא בשנתיים האחרונות **להסתייעות מאסיבית** של חמאס באיראן (ובסוריה שם מצויה הנהגת ה"חוץ" של חמאס). הסיוע האיראני מתבצע ברמה האסטרטגית הבכירה **בהכוונת צמרת המשטר האיראני** והמנהיג ח'מאנא'י באופן אישי. היא מבוצעת בפועל באמצעות **כוח "קדס" של משמרות המהפכה האיראניים** והעומד בראשו **קאסם סלימאני**⁴ ועל ידי משרד המודיעין האיראני (MOIS) עליו ממונה שר המודיעין, **מחסן חסין אז'האי**.

אצל חמאס על השונות הדתית. כאשר נשאל משיר אלמצרי, ציר חמאס במועצה המחוקקת, האם תסכים חמאס לקבל סיוע מאיראן הוא השיב כי היא לא תימנע מכך, למרות חילוקי הדעות האידיאולוגיים. לדבריו, סיוע מהאיראנים "עדיף אלפי מונים מלהשליך יתנו על האמריקאים והציונים..." (אל זמאן, 7 ביולי 2007)

⁴ על פעילותו של כח "קדס" בלבנון ובמדינות נוספות לשם "ייצוא" המהפכה האיראנית ראו לקט מידע: **"כוח קדס" של 'משמרות המהפכה' האיראנים כמכשיר עיקרי ליישום מבצעי של תפיסת 'ייצוא המהפכה' מעבר לגבולות איראן"** (מרץ 2007).

מימין: תא"ל קאסם סלימני מפקד כוח "קדס" מאז 1998 במדים. משמאל: קאסם סלימני בראיון טלוויזיוני נדיר בו הוא מספר על אחד מעמיתיו שנהרג במהלך מלחמת איראן-עיראק (טלוויזיה איראן, 18 במרץ, 2007)

8. הסיוע האיראני לחמאס בשנתיים שקדמו למבצע "עופרת יצוקה" כלל **מגוון מרכיבים**: **אמצעי לחימה**, שכללו מאות רקטות גראד 122 מ"מ לטווחים של 20 ו-40 ק"מ וטילי נ"ט מתקדמים; **ידע טכנולוגי**, שאיפשר לחמאס לייצר מטעני חבלה קטלניים (מדגם "שואז") בהשראת חזבאללה בלבנון; **אימונים מתקדמים** למאות פעילי טרור (חמאס וארגונים נוספים) באיראן; **סיוע כספי** לזרוע המדינית ולזרוע הצבאית של חמאס בסדר גודל של כמה מאות מיליוני דולרים לשנה; **גיבוי מדיני וסיוע תעמולתי**; ומאמצים למנוע "הרגעה", לדחוף לפיגועים ולהתנגד למו"מ המדיני, שניהלה הרשות הפלסטינית עם ישראל (תהליך אנאפוליס).

9. בראייה לאחור ניתן לקבוע כי ללא הסיוע האיראני המסיבי בתחומים הללו הייתה חמאס מתקשה מאוד לקדם את תהליך ההתעצמות הצבאית שלה, שהגיע לשיאו בשנה האחרונה. סביר כי ללא סיוע זה חמאס גם הייתה נזהרת יותר מלנקוט מדיניות ירי אגרסיבית כלפי ישראל ומדיניות מתריסה כלפי הרשות הפלסטינית ומצרים, שהביאה לקרע גלוי של חמאס עימן (**מצרים** מודעת היטב לשיקוליה האסטרטגים של איראן העומדים מאחורי הסיוע לישות החמאסית ברצועת עזה). מדיניות זאת של ירי רקטות הולך ומתגבר תוך טרפוד הסדר ה"הרגעה", שהושג ע"י מצרים, היא זו שהובילה בסופו של דבר להפסקה חד-צדדית של ה"הרגעה" ולמבצע "עופרת יצוקה".

10. איראן מבטאת במפורש את תפיסתה כי המלחמה בעזה היא נדבך במערכה הרחבה יותר על **עתיד המזרח התיכון** בין מחנה ה"התנגדות" בהנהגתה לבין כוחות ה"התנשאות" (ארה"ב, המשטר הציוני, המערב והדמוקרטיה הליברלית השוקעת). במהלך מבצע "עופרת יצוקה" עודד המשטר האיראני (ישירות ובאמצעות חזבאללה) את חמאס **להמשיך בלחימה** ומנהיג איראן אף קבע (28 דצמבר) כי כל פלסטיני שיהרג בלחימה יהיה שהיד. במקביל ניהלה נגד קמפיין הסתה קשה נגד ישראל ומצרים, שיגרה סיוע הומניטארי לפלסטינים, אך בו בזמן נזהרה שלא להיגרר למעורבות ישירה בקלחת העזתית. לאחר שיסתיימו הקרבות, בכל הסדר שהוא, צפוי כי מפגש האינטרסים הברור בין חמאס לבין איראן וסוריה, **יוביל למאמץ איראני-סורי לשקם את התשתית הצבאית ואת יכולות הטרור של חמאס** (כפי שהשתיים שיקמו את התשתית הצבאית של חזבאללה לאחר מלחמת לבנון השנייה).

11. על רקע המגעים סביב היוזמה המצרית להפסקת הלחימה הבהירו דוברי חמאס כי חמאס לא תסכים להתחייב להפסקת ההברחות. מעבר לכך, **אבו אסאמה עבד אל מעטי**, נציג חמאס באיראן פנה ל"מדינות האסלאמיות" (קרי, איראן) בקריאה **לשלוח ציוד צבאי לעזה** על מנת לסייע לה. שכן, לדבריו, ארה"ב הקימה "גשר אווירי" שנועד לסייע לישראל ולפיקך על כל "המוסלמים המאמינים" **לסייע ולשלוח נשק ללוחמים בעזה** (מתוך מסיבת עיתונאים במשרדי "ארגון התעמולה האסלאמי בטהראן", אירנה, 13 בינואר 2009).

12. אולם **בשונה מלבנון**, הקשיים שבפניהם תיתקל איראן לאחר שישקע האבק, במציאות החדשה שתיווצר לאחר המכה, שספגה חמאס במבצע "עופרת יצוקה", **יהיו רבים יותר**. זאת בהעדר נגישות טובה לגבול העזתי(בהשוואה לנגישות הקלה ללבנון משטחה של סוריה), ועל רקע האפשרות, שההסדר שיושג בתום הלחימה יוביל לפיקוח הדוק יותר של מצרים על "ציר פילדלפי". כבעבר צפוי שאיראן וחמאס תנקוטנה במגוון דרכים יצירתיות על מנת לעקוף קשיים אלו ולאפשר זרימה מחודשת של אמצעי לחימה לרצועת עזה ובמרכזם **רקטות ארוכות טווח**, שתשקמנה את "איום הרקטות" ותשבנה לחמאס (ולאיראן) את היכולת לאיים על אוכלוסיית דרום ישראל (ובשאיפה אף להכניס תושבים ישראלים נוספים לטווח הרקטות, עד לטווח של תל-אביב).

13. להלן סיכום של מרכיבי הסיוע העיקריים שהגישה איראן לחמאס בשלוש השנים האחרונות. סיוע זה איפשר את הקמתה של התשתית הצבאית החמאסית והאיץ את התהליכים שהובילו לקריסת ה"הרגעה" ולמבצע "עופרת יצוקה". בנספח מובא מבחר תגובות של העולם הערבי ביחס ליעדי הסיוע האיראני לחמאס ולסיכונים הנובעים ממנו למשטרים הערביים ולאזור כולו.

א. אספקת אמצעי לחימה והעברת ידע טכנולוגי

כללי

14. את תהליך ההתעצמות הצבאית של חמאס ברצועה מובילה **מפקדת חמאס בסוריה בראשות ח'אלד משעל**. תהליך זה נשען על סיוע צבאי של איראן וסוריה, שאחד ממרכיביו המרכזיים, הינו אספקת אמצעי לחימה לחמאס וסיוע בהברחתם לרצועת עזה בנתיבים שונים. בנוסף לכך מעבירה איראן לחמאס ידע תורתי וטכנולוגי שנודעת לו חשיבות רבה למערכת הייצור העצמי של אמצעי הלחימה ומסייעת באמון פעילי חמאס בשטחה.

15. סיוע זה הינו רב חשיבות לחמאס, אשר במסגרת פרויקט בניית הכוח הצבאי עושה מאמץ להצטייד **באמצעי לחימה מתקדמים תקניים** לצד **אמצעי הלחימה מייצור עצמי**, שאיכותן נופלת מזו של כלי הנשק התקניים. חשיבות מיוחדת מייחסת חמאס **לנשק תלול מסלול** (רקטות, מרגמות), **למטעני חבלה קטלניים** נגד כוחות רגלים וכלי רכב משוריינים של צה"ל **ולטילי נ"ט מתקדמים**. אמצעי לחימה אלו, המסופקים לחמאס ע"י איראן, הוכיחו עצמם בלחימה של חזבאללה נגד צה"ל במלחמת לבנון השנייה וחמאס עושה בהם עתה שימוש בירי לעבר ישראל ובלחימה שהיא מנהלת נגד צה"ל בעת מבצע "עופרת יצוקה".

נשק תלול מסלול

אספקת רקטות ארוכות טווח

16. על פי תפיסת חמאס וארגוני הטרור האחרים ירי רקטות ופצצות מרגמה לעבר ישראל הנו **מענה א-סימטרי**, פשוט, זמין וזול לעליונותה הצבאית של ישראל. מענה זה, בראייתם, אף שאינו נעדר בעיות וחסרונות, מאפשר להם **לשבש באופן שוטף ולאורך זמן את חייה של האוכלוסייה האזרחית הנמצאת בטווח הירי**, לערער את המרקם החברתי שלה, לעקוף את החיץ הביטחוני שבנתה ישראל לאורך הרצועה וליצור מעין "מאזן אימה", שיקשה על פעילות הסיכול והמנע של כוחות הביטחון הישראליים. תפיסה זאת שואבת השראתה מהניסיון שצבר חזבאללה בלבנון והיא עולה בקנה אחד עם האסטרטגיה האיראנית והסורית החותרת להפעיל על ישראל לחצי טרור באמצעות Proxies ללא "טביעת אצבע" שלהם והוכחות למעורבותן בעימות.

17. הסיוע האיראני לחמאס ולארגוני הטרור פלסטינים נוספים, מאפשר להם לשפר יכולותיהם הצבאיות באמצעות **הצטיידות ברקטות תקניות ובמרגמות תקניות**, המוברחים לרצועה. איראן גם מעבירה **ידע טכנולוגי** המאפשר להם לייצר **רקטות משופרות** לטווחים ארוכים יותר מאלו הקיימים כיום. הרקטות התקניות אפשרו לחמאס להגדיל את טווח הירי שלהן, לשפר את האפקטיביות שלהם, ולהגדיל את הדיוק ועוצמת ההרס של המרגמות שברשותם. הרקטות שסיפקה איראן לחמאס הינן **רקטות תקניות 122 מ"מ** לטווחים של 20 ק"מ ו-40 ק"מ. הדבר

אפשר לחמאס במהלך שנת 2008 להכניס לטווח הירי אוכלוסיה ישראלית המונה **קרוב למיליון אנשים** וערים גדולות כמו באר שבע, אשדוד, אשקלון, בהן מצויות תשתיות אסטרטגיות חיוניות⁵. רקטות ה-122 מ"מ לטווח של 40 ק"מ, שסיפק איראן לחמאס, זהות ככל הנראה לרקטות, שסיפקו איראן וסוריה לחזבאללה (אשר נורו במהלך מלחמת לבנון השנייה) השאיפה הנוכחית של חמאס תהיה להכניס לטווח הירי ריכוזי אוכלוסיה נוספים, עד **לתל אביב**, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בשידורי הטלוויזיה שלה:

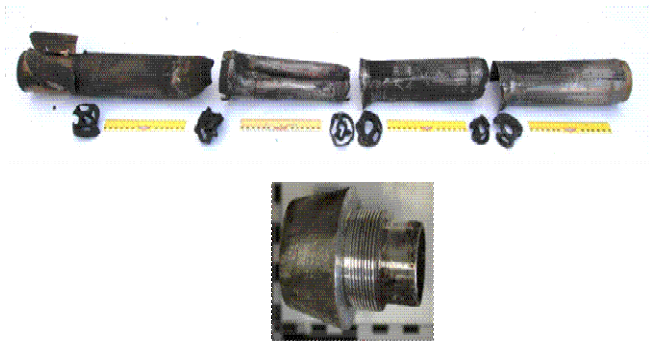
תמונה מתוך מעברון בו מאיימת חמאס לפגוע גם בתל אביב הכיתובית: "תל אביב (באותיות גדולות אדומות), כל החלופות פתוחות בפנינו" (ערוץ אלאקצא, 10 בינואר 2009)

18. ניסיון הירי הראשון של רקטות תקניות מסוג גראד לעבר ישראל מרצועת עזה בוצע ב-28 במרץ 2006, יום הבחירות לכנסת ה-17. עד לשנת 2008 עשתה חמאס שימוש ספוראדי ברקטות הללו, ככל הנראה בשל היעדר כמויות מספיקות. השינוי המהותי בהיקף הירי חל במהלך שנת 2008, לאחר שהחמאס הצליחה להבריא לרצועה כמויות גדולות של רקטות תקניות (רבות מהן הוברחו בתקופת ה"הרגעה"). הרקטות הללו הוברחו דרך היבשה (בעת פריצת הגדר באזור מעבר רפיח בינואר 2008) ודרך מערכת המנהרות המסועפת שנחפרה לאורך "ציר פילדלפי" (מאות רבות של מנהרות עד למבצע "עופרת יצוקה").

19. ביטוי ראשון לשינוי המהותי בשנה האחרונה נמצא כאשר במהלך סבב ההסלמה של סוף פברואר 2008 נורתה לעבר אשקלון ע"י חמאס לפחות 18 **רקטות 122 מ"מ מודולאריות** לטווח של 20 ק"מ הרקטות המודולריות נבדלות מרקטות הגראד, שהיו עד אז בשימוש, בכך שהמנוע ק"מ מורכב **מארבעה מקטעים בני 50 ס"מ כל אחד**. באזורנו קיימות מספר מדינות המייצרות רקטות אלה וביניהן איראן וסוריה. הערכתנו היא, שאיראן ביצעה את ההסבה הטכנולוגית על מנת **להקל באמצעות פירוק המקטעים על הברחת הרקטות עד לגבול עזה ומשם להכניסן לרצועת עזה עבור ארגוני הטרור וחמאס בכלל**.

⁵ פירוט ראו: "מאפייני ירי הרקטות ופצצות מרגמה בשנת 2008 (סיכום שנתי)" (1 בינואר 2009), ראו גם "איום הרקטות מרצועת עזה בשנים 2000-2007" (18 דצמבר, 2007).

רקטה תקנית 122 מ"מ לטווח של כ-20 ק"מ: אשקלון ונתיבות נכנסו לטווח הירי

רקטה 122 מ"מ מודולארית (המנוע מורכב מארבעה מקטעים, ככל הנראה לצורך הברחה), לטווח מרבי של כ-20 ק"מ

רקטה 122 מ"מ מודולארית טווח מרבי של כ-20 ק"מ

רקטת תקנית 122 מ"מ לטווח של כ-40 ק"מ: באר שבע ואשדוד נכנסו לטווח הירי

שריד (מקטע זנב) של רקטה 122 מ"מ לטווח מרבי של 40 ק"מ מתוצרת סינית.

כדוריות הרס המצויות ברש"ק רקטת 122 מ"מ מתוצרת סינית (טווח 40 ק"מ) ואשר נועדו להגביר פגיעה של אזרחים.

20. במהלך מבצע "עופרת יצוקה" הגיבו חמאס ושאר ארגוני הטרור על פעילות צה"ל בירי מאסיבי של רקטות לעבר ישראל **בעשותם שימוש אינטנסיבי חסר תקדים ברקטות ארוכות הטווח שבידיהם**. במהלך ימי המבצע אותרו נפילות מעבר ליישובים שהיו עד אז תחת איום הרקטות ובתוכם באר שבע, אשדוד, גדרה, יבנה, קריית גת, קריית מלאכי, ונתיבות. השימוש המאסיבי ברקטות מסוג זה **הכניס לטווח איום הרקטות מאות אלפי אזרחים ישראליים נוספים ומרכזים עירוניים גדולים ובהם באר שבע, אשדוד וקריית גת**. כמו כן איפשר טווח הרקטות הגדול את שיגורן **מעומק הרצועה**, מלב אזורים צפופי אוכלוסין, בעיקר לאחר שצה"ל השתלט על אזורי השיגור ה"שגרתיים" בצפון הרצועה.

21. ב-28 בדצמבר 2008, במהלך מבצע "עופרת יצוקה", אותרו לראשונה שתי נפילות של רקטות של רקטות ארטילריות בסמוך ליישובים גן יבנה ובני דרום. הרקטות שוגרו מצפון רצועת עזה **והשיגו טווח של כ-33-34 ק"מ**. מבדיקה הרקטות עולה כי **המדובר ברקטות 122 מ"מ**

תקניות מתוצרת סין, שסופקו לחמאס, ע"י איראן. הטווח המרבי של רקטות אלו הוא עד 40 ק"מ ובהמשך נפלו רקטות גם בבאר שבע ובאשדוד.

שרידי רקטה 122 בעלת טווח של 40 ק"מ שנפלו בגן יבנה ובני דרום

גוף הרקטה לאחר הפגיעה

כיתוב על כנפון הרקטה E28 0210

מקטע של הרקטה

22. במהלך מבצע "עופרת יצוקה" (נכון ל-14 בינואר) נורו כ-94 רקטות תקניות גראד לטווח של 40 ק"מ (רקטות תוצרת סין, שסיפקו לחמאס ע"י איראן). כמו כן נורו כ-71 רקטות מודולאריות 122 מ"מ לטווח 20 ק"מ. סה"כ נורו איפוא (עד ל-14 בינואר) כ-165 רקטות תקניות, שסופקו לחמאס ע"י איראן, והוברחו לרצועת עזה (כשליש מכלל הרקטות שנורו עד אז). בנוסף לכך נורו לעבר ישראל 4 רקטות תוצרת עצמית בקוטר 175 מ"מ ו-48 רקטות בקטרים 90 מ"מ ו-115 מ"מ, אשר יצורן מתבצע ברצועת עזה על בסיס ידע טכנולוגי איראני. ניתן איפא לקבוע כי לרקטות שסופקו לחמאס ע"י איראן או שיוצרו באמצעות ידע טכנולוגי איראני היה משקל ניכר כמותי ועוד יותר איכותי ביכולות הירי של החמאס במהלך מבצע "עופרת יצוקה".

אספקת מרגמות תקניות 120 מ"מ

23. בנוסף לשיפור הכמותי והאיכותי של הרקטות שיפרה חמאס את יכולותיה בתחום ירי פצצות המרגמה. הסיוע האיראני לחמאס אפשר לה לשפר יכולותיה הצבאיות ע"י הצטיידות

במרגמה תקניות 120 מ"מ, שהוברחו לרצועה. מרגמות אלה הן בעלות דיוק רב יותר ורמת קטלניות גבוהה יותר מהרקטות המאולתרות. הביטוי הראשון של ירי מרגמות 120 מ"מ בא בתחילת שנת 2008:

24. ב-24 בפברואר 2008 ירו ארגוני הטרור **פצצת מרגמה (פצמ"ר) בקוטר 120 מ"מ תקנית** מרצועת עזה. מניתוח השרידים עלה, כי מדובר בפצצת מרגמה **מתוצרת איראן** (העתק של פצצת מרגמה של תע"ש משנות השבעים שסופקה למשטר השאה ע"י ישראל). **הפצצה מצוידת במנוע עזר רקטי המגדיל את הטווח שלה משישה לעשרה ק"מ.**

א. ב-29 בפברואר 2008 נפלה פצצת מרגמה נוספת **ליד מוצב "סופה" של צה"ל** (בדרום הרצועה). מניתוח שרידי הפצצה התברר, כי מדובר **בפצצת מרגמה 120 מ"מ נפיץ תקני, מתוצרת איראן** משנת ייצור 2006.

פצמ"ר 120 מ"מ עם מע"ר (מנוע עזר רקטי) איראני

פצצת מרגמה (פצמ"ר) 120 מ"מ נפיץ איראני

שרידי הפצמ"ר שנורה מעזה

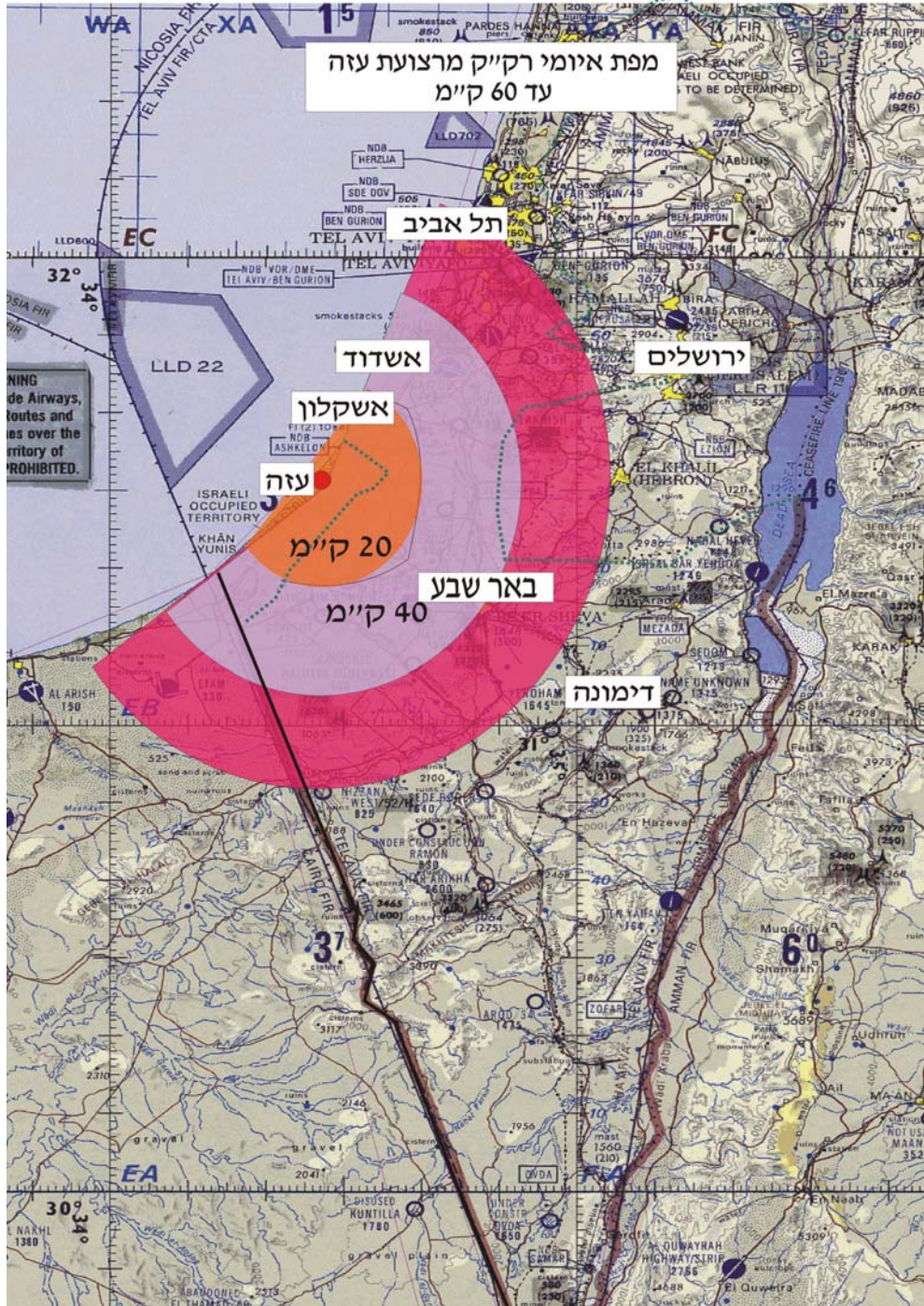
חלק מזנב הפצמ"ר שנורה מעזה

זנב פצמ"ר 120 מ"מ ממלחמת לבנון השנייה

25. מאז נמשכו אירועי הירי הללו לעבר יישובי עוטף עזה. במהלך מבצע "עופרת יצוקה" (נכון ל-10 בינואר) נורו לעבר ישראל עשרות פצצות מרגמה 120 מ"מ, שהועברו לחמאס ע"י איראן.

טווחי רקטות שסופקו לחמאס על ידי איראן ושאירת חמאס להגדיל טווח זה

הערה: הצבע האדום מבטא את שאיפת חמאס להשיג מאיראן יכולות בתחום ירי הרקטות, שתגענה עד לתל אביב.

העברת ידע טכנולוגי

26. אחד התחומים החשובים של הסיוע האיראני הינו העברת ידע טכנולוגי לפעילי חמאס ושאר ארגוני הטרור. ידע זה מסייע להם בשני תחומים עיקריים:

א. **ייצור מטעני חבלה רבי עוצמה.** ברצועת עזה נמצאים מטעני צד צורתיים בעלי כושר חדירה גבוה יותר מהמוכר ברצועה (מעל 200 מ"מ פלדה), אשר נוצרו ע"י פעילי חמאס והתבססו על ידע טכנולוגי, שהועבר אליהם מאיראן.

ב. **שיפורים באיכות הרקטות מתוצרת בית.** בין השאר מדובר ברקטה מאולתרת 115 מ"מ אשר השיגה (נובמבר 2007) טווח של 12.4 ק"מ ופגעה באשקלון, ורקטה 175 מ"מ אשר השיגה (פברואר 2008) טווח של 18.5 ק"מ.

העברת ידע טכנולוגי לשם ייצור מטעני חבלה קטלניים ומערכות להפעלתם

27. המודל לחיקוי של החמאס בתחום מטעני החבלה הינו **חזבאללה**, שעשה בלבנון שימוש מאסיבי במטעני חבלה קטלניים המבוססים על **ידע איראני** (ידע שהועבר גם לגורמי טרור הפועלים בעיראק נגד ארה"ב והקואליציה).

28. בולטים במסגרת זאת מטענים צורתיים מתוצרת עצמית של חמאס המכונים **שואז** (פירוש המילה בערבית להבה). מטענים אלו שהופעלו נגד צה"ל במספר מקרים ברצועה הם בעלי כושר תצורה גבוה מהמוכר במטענים שבשימוש ארגוני הטרור הפלסטינים. הדבר נובע הן משיפור באיכות ייצור המטענים והן בשימוש בחומרי נפץ אנרגטיים יותר, **על בסיס ידע טכנולוגי של איראן ו/או חזבאללה.**

29. **מערכות הפעלה:** בחודשים האחרונים נתפסו ע"י צה"ל מספר מערכות מתקדמות להפעלת מטעני חבלה ברצועה. המערכות שונות באופן מהותי ממרבית מערכות ההפעלה הנמצאות בשימוש חמאס. **מערכות זהות נמצאו בשימוש גורמי טרור בעיראק.** לאור זאת סביר כי הידע לייצור מערכות אלו, ואולי אף המערכות עצמן, הועברו ממקור משותף לעיראק ולרצועת עזה ככל הנראה **איראן.**

30. ב-9 במרץ 2008 התפרסם בעיתון הבריטי "**סאנדיי טיימס**" ראיון שקיימה בעזה הכתבת Marie Loplain עם בכיר בגדודי עז אלדין אלקסאם, הזרוע הצבעית של החמאס. לבכיר נלווה פעיל נוסף מזרוע פיתוח אמצעי הלחימה של חמאס. המרואיינים הזכירו בראיון גם את נושא **הידע הטכנולוגי** שאיראן מעבירה לחמאס, שלו מתייחסת חמאס **חשיבות רבה**, על רקע ההצלחה, שנחלה חזבאללה בלחימה נגד ישראל בשנת 2006 (מלחמת לבנון השנייה). לדברי

המרוויינים, הטכנולוגיות האיראניות לימדו את פעילי חמאס כיצד לפתח מטענים ורקטות מחומרי גלם פשוטים הנמצאים ברצועה. הפעיל הבכיר ציין כי בסיוע הטכנולוגיות האיראניות **פיתחה חמאס את ה"שואז 4"**, שהינו מטען צד מדור חדש. פעיל זרוע הפיתוח, שנלווה לפעיל המבצעי הבכיר, ציין כי "כל מה שהם [האיראנים] חושבים שיכול להיות שימושי [עבורנו], הבחורים שלנו [הנמצאים] שם, שולחים לנו את זה מיד **בדואר האלקטרוני**".⁶

מטעני צד צורתיים מתוצרת עצמית של חמאס בשם "שואז" (להבה בערבית). מטענים אלו הינם בעלי כושר חדירה גבוה יותר מהמוכר במטענים שבשימוש ארגוני הטרור הפלסטינים (כושר חדירה המוערך ביותר מ-200 מ"מ פלדה). הדבר נובע משיפור באיכות המטענים ומשימוש בחומרי נפץ אנרגטיים יותר על בסיס ידע טכנולוגי שהועבר ע"י איראן ו/או חיבאללה.

מטענים מסוג שואז ברשות גדודי עז אלדין אלקסאם, שנתגלו על ידי צה"ל בסריקות במהלך הלחימה הקרקעית בעזה (דובר צה"ל, 11 בינואר).

⁶ במקור: "Anything they think will be useful, our guys there e-mail it to us right away"

תחום הנ"ט: אספקת טילי נ"ט מתקדמים

31. מלחמת לבנון השנייה האיצה את הצטיידות החמאס באמצעי נ"ט מתקדמים. במהלך השנים 2007-2008 הוברחו לרצועה עשרות טילי נ"ט מתקדמים ממספר סוגים, ובהם גם **טילי קונקורס (AF-5), ראא'ד (סאגר מתוצרת איראנית)**. כמו כן הוברחו לרצועה אמצעי נ"ט בעלי רש"ק טאנדם (רש"ק חלול דו-שלבי), אשר שיפרו את איכות נשק הנ"ט שבידי חמאס. סביר להניח כי גם טילי נ"ט אלו הועברו לחמאס ע"י **איראן**, אשר סיפקה טילים אלו לחזבאללה (שהשתמשה בהם נגד צה"ל במלחמת לבנון השנייה).

32. טיל ראא'ד תוצרת איראן (העתק של טיל הסאגר הרוסי)⁷

ג. קוטר רש"ק - 125 מ"מ

ד. אורך הטיל - 86.4 ס"מ

ה. כושר חדירה - 400 מ"מ פלדת שריון

ו. טווח:

i. מינימלי - 500 מ'

ii. מירבי - 3,000 מ'

⁷ בתצוגת חומרי השלל של מרכז המידע למודיעין ולטרור נמצא אחד מטילי הסאגר שנתפסו על גבי האוניה קארין A. ניתן להבחין כי האיראנים מחקו את **סמל הצבא האיראני**, שהיה מוטבע על גבי הטיל.

טיל קונקורס מתוצרת רוסיה

טיל קונקורס בתוך זביל שיגור

משגר קונקורס (נתפס בלבנון)

ז. כושר חדירה - 600 מ"מ פלדה

iii. 800 מ"מ פלדה אחרי מיגון ריאקטיבי⁸.

ח. טווח מירבי ביום - 4,000 מ'

ט. טווח מירבי בלילה - 2,500 מ'

⁸ מיגון ריאקטיבי - טכנולוגיה שפותחה לאחר מלחמת ששת הימים. סוג שריון המגיב לפגיעת נשק בצורה המקטינה את הנזק לרכב עליו מותקן המיגון. בדרך כלל כולל מיגון ריאקטיבי יחידות של חומר נפץ הודף המותקנות על הדפנות החיצוניות של כלי הרכב ומתפוצצות עם פגיעת החימוש ומפחיתות בכך את יעילותו.

ערוצי הברחת אמצעי הלחימה לרצועה

33. אמצעי הלחימה המסופקים לחמאס ולשאר ארגוני הטרור ברצועה ע"י איראן מוברים לרצועה. מערך ההברחות המסופק כולל **נתיבים ימיים**, **אויריים** ו**יבשתיים** העוברים דרך המפרץ הפרסי, סוריה, מדינות צפון אפריקה וקרן אפריקה. מסיני מוברים אמצעי הלחימה לרצועה דרך "ציר פילדלפי" או בנתיב עילי במהלך אירוע כמו פריצת גדר הגבול בין מצרים לרצועה. "תעשיית ההברחות" התרחבה והתעצמה מאז הסדר ה"הרגעה" (יוני 2008) ו**פעולות המנע שניסו המצרים לבצע לא היו אפקטיביות**. בהעברת אמצעי הלחימה מעורבים **כוח קדס** של משמרות המהפכה האיראניים (הזרוע החשאית המרכזית של איראן מעבר לגבולותיה)⁹ ו**מיניסטריון המודיעין** (MOIS). גופים אלה מסתייעים בתחומים מסוימים גם **בחזבאללה**.

34. **יזכר, כי בעבר כבר נחשף ניסיון איראני לנצל תעבורה של כלי שיט**, כולל משלוחים ימיים תמימים לכאורה, לצורך העברת אמצעי לחימה לגורמי הטרור ברצועה. הדבר עלה באופן בולט במיוחד בפרשת הספינה *KARRINE A* (דצמבר 2001). הספינה, שנתפסה ע"י חיל-הים במימי הים האדום בדרכה לעזה, הכילה משלוח אמצעי לחימה רחב היקף (כ- 50 טון) מאיראן עבור ארגוני הטרור ובכלל זאת רקטות ארוכות טווח, פצצות מרגמה, מוקשים, אמצעי נ"ט, ותחמושת מסוגים שונים, שהוסלקו בבטן האוניה כסחורות תמימות. חקירת הגורמים הפלסטיניים¹⁰ שהיו מעורבים בפרשה, הוכיחה כי המשלוח בוצע בשותפות מלאה עם "משמרות המהפכה"

תצוגה של אמצעי הלחימה שנמצאו על גבי "קארין A". לו הגיעו הללו לשטחי "הרשות הפלסטינית" הם היו משדרגים משמעותית את יכולות ארגוני הטרור

הספינה "קארין A" ועליה כמות רבה של אמצעי לחימה, שנלכדו ע"י חיל הים ב-3 ינואר 2002

⁹ ראו לקט: " כוח קדס" של "משמרות המהפכה" האיראניים כמכשיר עיקרי ליישום מבצעי של תפיסת "ייצוא המהפכה" מחוץ לגבולות איראן" (במרץ 2007).

¹⁰ האוניה נרכשה בלבנון בשלהי אוגוסט 2001. היא הפליגה מלבנון לסודאן ושהתה מחוץ לפורט סודאן כ- 12 ימים במהלכם הוחלף שמה- "קרין A". מסודאן הפליגה הספינה במשך ארבעה ימים עד נמל חודידיה בתימן. בדצמבר 2001 עברה ספינה בחצי האי קשמ (מול חופי איראן) שם הותהנו עליה אמצעי לחימה ממחסני הצבא האיראני. אמצעי לחימה אלו הוחסנו ב- 83 מיכלי צלילה שאינם ניתנים לזיהוי מעל פני המים, פרי פיתוח איראני. האוניה יצאה לדרכה לכיוון תעלת סואץ במטרה לפרוק את מטענה שיועד עבור המפקדה הימית של "הרשות הפלסטינית" בחפי אלעריש ועזה. ב- 1 בינואר 2002 זוהתה הספינה ע"י חיל הים ואנשיו השתלטו עליה לפני כניסתה לתעלת סואץ. האוניה הושטה לנמל אילת על צידה וצוותה.

35. **פוטנציאל נוסף להברחות** קיים באמצעות הסיוע ההומניטארי המסיבי המגיע עתה לרצועת עזה (כולל סיוע מאיראן) והוא צפוי להמשך גם לאחר מבצע "עופרת יצוקה". יוזכר כי בין דצמבר 2003 לינואר 2004 ניהלו "משמרות המהפכה" האיראניים רכבת אווירית שהעבירה ציוד/אמצעי לחימה לחזבאללה דרך סוריה. טיסות מטען אלו בוצעו במסווה של העברת סיוע הומניטארי לנפגעי רעידת האדמה בעיר בם שבדרום מזרח איראן, תוך ניצול "השמיים הפתוחים" באותה עת מסגרתם נחתו באיראן מטוסים רבים שנשאו סיוע הומניטארי לאזור האסון מרחבי העולם.

אימונים

כללי

36. איראן נוהגת לאמן בשטחה **מאות פעילי חמאס** (כשם שהיא מאמנת בשטחה את פעילי חזבאללה). אימונים אלו כוללים, בין היתר, אימוני חי"ר, לוחמת גרילה, חבלה, ונ"ט. האימונים מועברים ע"י אנשי "משמרות המהפכה". חלקם אף מתקיימים בבסיסים של משמרות המהפכה בטהראן. אימונים אלו מיועדים לחיזוק יכולותיה המבצעיות של חמאס. הפעילים שעברו אימונים חוזרים לרצועה שם הם מהווים מוקד ידע המועבר למגויסים חדשים של חמאס.

37. במסגרת האימונים באיראן לומדים הפעילים הפעלה של מגוון סוגי אמצעי לחימה בהם: רקטות לטווחים שונים, טילי נ"ט, מוקשים, נשק קל, הכנת מטענים והטמנתם, הכנת חומרי נפץ מסוגים שונים ועוד. במקביל, מקבלים פעילי חמאס שיעורי אינדוקטרינציה ברוח תפיסת העולם של המשטר האיראני.

38. אימוני הפעילים באיראן נמשכים בין חודש לחצי שנה. המצטיינים בקורסים נשארים באיראן לקורסים נוספים מתקדמים יותר. השאר הפעילים שבים לרצועה, חלקם כמדריכים. ערב מבצע "עופרת יצוקה" היו ברצועת עזה מאות מדריכי לחימה בתחומים שונים שקיבלו הכשרתם באיראן. בנוסף לקורסים המתקיימים באיראן, מכשירים האיראנים מאות פעילים נוספים ברצועה בין השאר באמצעות התכתבות בדואר האלקטרוני.

39. מימון נסיעת הפעילים לאיראן, וכלל הפעילות הלוגיסטית והבירוקרטית הכרוכה בנסיעת הפעילים מטופלת ע"י **איראן**. פעילי חמאס יוצאים לאימונים דרך מצרים משם הם עוברים לסוריה וממנה הם מגיעים לאיראן. הם לא נדרשים להחתים את דרכוניהם בכניסה לאיראן או ביציאה ממנה, על מנת לנסות ולהסוות את שהותם במדינה. הפעילים המתאמנים באיראן נשבעים לסודיות ושומרים על חשאיות באשר לאופי האימונים שעברו באיראן, או על הקשר שהם מקיימים עם גורמי מודיעין איראניים. חזרת הפעילים לרצועה נעשתה בעבר **דרך מעבר**

רפיח¹¹. להלן מספר דוגמאות של פעילי טרור מחמאס ומהפתח שעברו אימונים באיראן בשנים 2007-2008:

דוגמאות לאימוני פעילי טרור באיראן

40. ב-9 במרץ 2008 התפרסם בעיתון הבריטי **סאנדיי טיימס** ראיון, שקיימה בעיר עזה הכתבת Marie Colvin, עם בכיר מבצעי בגדודי עז אלדין אלקסאם, הזרוע הצבאית של חמאס. לבכיר נלווה פעיל נוסף מזרוע פיתוח אמצעי הלחימה של חמאס. הבכיר המבצעי תאר בפרוט רב אמונים של פעילי חמאס המתבצעים באיראן ובסוריה. לדברי המרואיין, **מאות פעילי חמאס התאמנו ומתאמנים באיראן**, תחת פיקוד משמרות המהפכה האיראניים, המאמנים בטהראן את פעילי חמאס שישראל נסוגה מרצועת עזה ב-2005 (קרי, מאז ההינתקות)¹².

41. ב-15 באפריל 2008 נעצר ע"י שירות ביטחון כללי וצה"ל **עלאא' ג'האד עואד אבו מדיף**, תושב קרארה (אזור ח'אן יונס), שהיה מעורב בירי רקטות לעבר יישובי הנגב המערבי ואף אמור היה להישלח לביצוע פיגוע התאבדות אשר לא יצא אל הפועל. העצור **עבר אימונים צבאיים מתקדמים באיראן**. בחקירתו סיפר כי במאי 2007, זמן קצר לאחר שגויס לפת"ח/פלג אבו ריש, יצא יחד עם קבוצת פעילי טרור לאימונים באיראן. הקבוצה יצאה מהרצועה דרך מעבר רפיח למצרים. מקהיר טסה הקבוצה לדמשק ומשם הגיעה לאיראן. עם הגיעה לאיראן הועברה הקבוצה למחנות צבאיים מבודדים הממוקמים באזור הררי, שם עברו הכשרה צבאית נרחבת.

42. לדברי העצור האימונים נמשכו כחודש וכללו:

- א. אימוני כושר גופני וניווטים.
- ב. הפעלת אמצעי לחימה מסוגים שונים: נשק קל, מקלעים, ידוי רימונים ונשק נ"ט.
- ג. הרכבה והפעלה של מטעני חבלה
- ד. שיעורי אינדוקטרינציה, שכללו בעיקר הסתה אנטי ישראלית ואנטי-אמריקאית.
- ה. מיומנויות בפעילות חשאית (ניעור עיקוב וכדומה)¹³.

¹¹ למשל, מי שהיה מפקד המודיעין הכללי ברשות הפלסטינית, תופיק אלטיראוי, מסר בראיון כי בין המעוכבים במעבר רפיח היו **למעלה מ-70 פעילי חמאס, שהיו בדרכם חזרה מאימונים באיראן** (אלקדס, 14 ביולי, 2007).

¹² ראו לקט: "בראיון עיתונאי חושף פעיל מבצעי בכיר בחמאס בפני כתבת בריטית בעזה את הסיוע הצבאי שאיראן וסוריה מעניקות לחמאס". בראיון מפורטים האימונים, שמאות פעילי חמאס ברצועה עברו ועוברים באיראן ובסוריה, ומתוארת העברת ידע טכני איראני המסייע לחמאס בייצור רקטות ומטענים" (16 במרץ, 2008).

¹³ ראו לקט: "כוחות הביטחון עצרו פעיל של אחת מהתארגנויות פת"ח ברצועה, שעבר אימונים צבאיים מתקדמים באיראן. הפעיל, היה מעורב בירי רקטות לעבר ישראל ואף הביע נכונות לשמש כמחבל מתאבד" (19 במאי, 2008)

ג. סיוע כספי

43. איראן מעבירה לחמאס סיוע כספי **בהיקף של כמה מאות מיליוני דולרים מידי שנה** הסיוע מיועד למימון ממשל חמאס ברצועה, למימון פעולות תנועת חמאס ולמימון הזרוע הצבאית של חמאס ברצועת עזה. בכך מהווה איראן מממנת מרכזית של פעילות חמאס כשם שהיא מהווה את המממנת המרכזית של ארגוני טרור נוספים- חזבאללה והג'האד האסלאמי בפלסטין.

44. ב-7-11 בדצמבר 2006 קיים ראש ממשל חמאס אסמאעיל הניה ביקור באיראן, במהלכו הוא נפגש בין השאר עם המנהיג ח'מאנאי ועם הנשיא אחמדינז'אד. במהלך הביקור מיצב עצמו אסמאעיל הניה בברור כחלק מהציר האיראני-סורי בעוד שהאיראנים הבטיחו לו סיוע בכל התחומים ובכלל זה סיוע נדיב של **250 מיליוני דולרים** ונכונות לסייע למספר פרויקטים לפיתוח.

45. אתר האינטרנט של חמאס (11 דצמבר, 2006) דיווח כי האיראנים העניקו להניה סיוע של 250 מליון \$. מסכום זה הוענקו כ-100 מליון \$ בשנת 2007 לכיסוי משכורות הפקידים במשרדי החברה, העבודה והתרבות של חמאס למשך שישה חודשים.¹⁴ 45 מליון \$ מהסיוע האיראני הוענקו למימון קצבאות האסירים שבבתי הכלא הישראליים ואת הסיוע למשפחותיהם במשך ששת החודשים הבאים. הסיוע האיראני הובטח גם, בין השאר, ל-3,000 דייגים פלסטינים ול-100,000 מובטלים פלסטינים.¹⁵ בנוסף לכך על פי דיווח בעיתונות האיראנית, גורמים בכוחות הבסיג' (יחידה סמי-צבאית המשתייכת למשמרות המהפכה) מסרו לאסמאעיל הניה 550,000 דולר מכספי תרומות (דצמבר 2006).

**אסמאעיל הניה ונשיא איראן
אחמדי נז'אד צועדים שלובי ידיים
(אירנ"א, 10 בדצמבר 2006)**

¹⁴ זאת מתוך ראיית משרדים אלו כמנוף להעמקת השפעת חמא"ס בחברה הפלסטינית.

¹⁵ פירוט ראו לקט: "אסמאעיל הניה ראש ממשלת החמא"ס מיצב את עצמו בברור כחלק מהמחנה האיראני-סורי ("ציר הרשע") בעת ביקוריו בדמשק ובטהראן. בהתבטאויות הוא שב והבהיר כי החמא"ס שוללת את זכות קיומה של ישראל ושמה יתרה על המשך מערכת הטרור נגדה עד לחיסולה. זאת תוך דחייה מוחלטת של דרישות אבו מאזן. הקוורטט והקהילה הבינלאומית" (12 בדצמבר, 2006).

46. עם שובו של אסמאעיל הניה לרצועה ביקש שר הביטחון עמיר פרץ לסגור את מעבר רפיח ולמנוע את כניסתו משום שברשותו היו עשרות מיליוני דולרים אותם ביקש להכניס לרצועה. באזור מעבר רפיח התפתחו חילופי אש בין כוח של המשמר הנשיאותי של אבו מאזן לבין אנשי חמאס שניסו לפרוץ את המעבר בכוח. בעקבות האירועים הודיעו המשקיפים האירופאים על סגירת המעבר. ככל הנמסר החרימו השלטונות המצריים את הכסף שהיה ברשותו של אסמאעיל הניה. אולם סכומי כסף גדולים מאיראן המשיכו לזרום מאז לרצועה דרך המנהרות שלאורך "ציר פילדלפי" ובמגוון דרכים נוספות.

47. **ח'אלד משעל**, ראש הלשכה המדינית של חמאס, הגיע ב-24 במאי 2008 לביקור באיראן בראש משלחת של חברי הלשכה המדינית. ברקע הביקור יוזמת ה"הרגעה" ברצועת עזה והמגעים העקיפים סביב יוזמת השלום בין ישראל לסוריה. במהלך הביקור נועד ח'אלד משעל עם בכירים באיראן ובהם המנהיג ח'מאנאי, נשיא איראן אחמדינז'אד, יו"ר המועצה לקביעת האינטרסים רפסנג'אני, מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי סעיד ג'לילי, שר החוץ מנוש'הר מתכי, מפקד משמרות המהפכה ג'עפרי, מפקד כוחות קדס עמיד קאסם סלימאני ובכירי התעשייה הצבאית של איראן. כמו כן השתתף ח'אלד משעל בוועידה בנושא "סופה של ישראל" שנערכה בקולג' הטכני של אוניברסיטת טהראן.

פגישה ח'אלד משעל עם מזכ"ל המועצה העליונה לביטחון לאומי, סעיד ג'לילי (ערץ אלעאלם, 24 במאי 2008)

48. במהלך הפגישות הביעו בכירים איראניים את תמיכתם בחמאס ובדרך הטרור ("ההתנגדות") שהיא מייצגת. נשיא איראן אחמדינז'אד אמר כי הניצחונות בפלסטין ובלבנון (קרי, ניצחונות חמאס וחזבאללה) הם תוצאה של "התנגדות והתמדה" והם ימשכו גם בעתיד (מאהר, 26 במאי). רפסנג'אני הצהיר כי ה"התנגדות" (קרי, הטרור) הינה הדרך העיקרית של הפלסטינים להשגת זכויותיהם (איסנ"א, 26 במאי).

49. במישור המעשי דיווח העיתון הערבי אלשרק אלאוסט היוצא לאור בלונדון כי האיראנים הביעו הסכמתם להעלות את היקף הסיוע המוקצה לחמאס במהלך החצי השני של שנת 2008 ל-150 מיליון דולר והבטיחו להעביר לה אמצעי לחימה להם היא זקוקה. על פי הידיעה סיוע זה יועבר בתנאי שחמאס לא תנהל מו"מ ישיר או עקיף עם ישראל. עוד נמסר כי מפקד

משמרות המהפכה הבטיח למשעל אספקה של רקטות חדישות המיוצרות כעת במיוחד עבור
חמאס במרכז באקרי (מפעל לייצור נשק) בטהראן (אלשרק אלאוסט, 25 במאי 2008).

**ח'אלד משעל נפגש עם נשיא איראן אח'מדינז'אד
(רויטרס, 26 במאי 2008)**

ד. עידוד אסטרטגיית הטרור ("התנגדות") של חמאס

50. ההנהגה האיראנית עומדת בקשר הדוק עם חמאס, הג'יהאד האסלאמי בפלסטיין (הזוכה ממנה ליחס מיוחד) וארגוני טרור פלסטינים נוספים. המגעים מתבצעים בעיקר עם הנהגות הארגונים שבדמשק. במגעים הללו מעודדים האיראנים את ארגוני הטרור הפלסטינים להמשיך בדרך ה"התנגדות" (המשך הטרור) ולהתנגד לתהליך המדיני המזוהה עם הרשות הפלסטינית בהנהגת אבו מאזן.

51. האיראנים והסורים, באמצעות חמאס, הג'יהאד האסלאמי והתארגנויות פתח, ותוך הסתייעות בחזבאללה, עודדו את **טרור המתאבדים** בשטחי הרשות הפלסטינית בתקופה בה הוא היווה את האיום העיקרי כלפי ישראל. הכוונת הטרור באותה תקופה כללה תאומים ותדרכים (באמצעות טלפונים, אינטרנט וזימון פעילים לדמשק) וכללה גם "גלגול" פיגועי הרג המוני (כוונה לפיצוץ מגדלי עזריאלי למשל). בצד הנחיות להסלמה ולהגברת פיגועי התאבדות הועברו בתקופת טרור המתאבדים עת הנחיות לבלימה זמנית של הטרור, כשלסוריה וליראן היה עניין בכך (למשל, לאחר אירועי ה-11 בספטמבר בארה"ב).

52. פיגועים שבוצעו בעבר ע"י ארגוני הטרור ואוכונו על ידי איראן גבו מישראל מחיר של עשרות אזרחים הרוגים ופצועים. הפיגוע הבולט שבוצע באכונת איראנית היה הינו פיגוע ההתאבדות הכפול **בתחנה במרכזית הישנה בתל אביב** (5 בינואר 2003) את הפיגוע בו נהרגו 23 אזרחים וכ-106 נפצעו, ביצעו שני מחבלים מארגון **פתח**. מאחורי הפיגוע עמדה תשתית מבצעית של פתח בשכם, **שאוכוונה על ידי משמרות המהפכה האיראניים בלבנון**. בנוסף לכך בוצעו פיגועי התאבדות בקרב ריכוזי אוכלוסיה בישראל במהלך תקופת טרור המתאבדים. בין השאר בוצע גם פיגוע התאבדות בנמל אשדוד (14 במרץ 2004) ע"י שני מחבלים **מרצועת עזה** (בית לאהיא). בפיגוע נהרגו 10 תושבים וכ-12 נפצעו¹⁶.

53. איראן התאימה את הסיוע לחמאס בשלב החדש בטרור הפלסטיני בו החליפו הרקטות את המחבלים המתאבדים בשל הקשיים המבצעיים של ארגוני הטרור לבצע פיגועי התאבדות (שלב שקיבל תנופה לאחר ההינתקות הישראלית מרצועת עזה). "תרומתה" המרכזית של איראן הייתה אספקת אמצעי לחימה מתקדמים ובכלל זה רקטות תקניות ארוכות טווח לחמאס ברצועת עזה. הסיוע הצבאי האיראני אפשר לחמאס לבסס ארסנל רקטות, לחזק את תשתית הצבאית, לצבור ביטחון עצמי ולהגביר ולהרחיב באופן משמעותי את ירי הרקטות לעבר ישראל, שהוביל למבצע "עופרת יצוקה".

¹⁶ פירוט אודות הסיוע האיראני והסורי בשנתיים הראשונות של העימות האלים (האינתיפאדה) ראו: "איראן וסוריה כמשענת אסטרטגית לטרור הפלסטיני ב"שטחים" (ספטמבר 2002).

נספח

הביקורת החריפה כלפי איראן במצרים ובעולם הערבי

כללי

1. הסיוע הצבאי שהעניקה איראן לבנייתה של הישות החמאסית ברצועת עזה, שהוביל למבצע "עופרת יצוקה", הדליקה "נורות אדומות" בעולם הערבי, בעיקר בקרב **מצרים וסעודיה** (המודעות היטב **לאיום הפנימי** הנובע מ"אמירות אסלאמית" חמאסית ברצועת עזה, הנתמכת ע"י איראן).

2. להלן דוגמאות לביקורת הערבית החריפה כלפי איראן כפי שזו מצאה ביטוי במאמר של פובליציסט סעודי בולט בעיתון הערבי אלשרק אלאוסט ובהתבטאויות נוספות בתקשורת הערבית במהלך מבצע "עופרת יצוקה".

מאמר בעיתון אלשרק אלאוסט (6 בינואר 2008)

3. מתחילת מבצע "עופרת יצוקה" נמתחים בכלי התקשורת המזוהים עם האג'נדה של המדינות הערביות הפרו- מערביות ביקורת נוקבת ורחבת היקף בשל חמאס, בין השאר בשל הכפפתה לשיקולי המדיניות האיראנית. כלי התקשורת העיקריים המעורבים בביקורת זו הם העתונאים **אלשרק אלאוסט ואלחיאת** היוצאים לאור בלונדון; שני היומונים נפוצים הללו ביותר ומשפיעים על עיצוב דעת קהל של האליטות (וציבורים רחבים נוספים) בעולם הערבי. כמו גם הושמעה ביקורת קשה נגד חמאס ואיראן בעיתונות הממסדית המצרית.

4. ביטוי בולט לביקורת חריפה בעולם הערבי על איראן ניתן לראות בהאשמות חריפות שמטיח **תרכי אלחמד**, פובליציסט סעודי בולט. להלן קטעים מהמאמר (**אלשרק אלאוסט 6 בינואר, 2008**):

א. "האמת היא שאני חש הערצה רבה **לערמומיות של ההנהגה הפוליטית האיראנית** בכל הקשור לניהול מדיניות המשרתת את מטרותיה הרחוקות, **בהתאם למקיאוווליות מקצועית ביותר**, המניעה אותי לומר שהנשיא אחמדינז'אד והמולות של איראן שמים את הספר "הנסיך" תחת הכרים שלהם, ושוקעים בו לפני שנתם, על מנת ליישם את הנאמר בו בבוקר שלמחרת.

ב. **אירועי עזה האחרונים**, וקודם לכן אירועי לבנון 2006, יותר משהיו תוצאה של פעולת התנגדות לאומית מצד חזבאללה או חמאס, **היו אמצעים להסחת דעתה של ישראל**, המעצמה האזורית היחידה המתחרה באיראן באזור, על **מנת שאיראן תוכל להתפנות לעסוק בתוכניתה הגרעינית, ולתוכניותיה האחרות להשגת הגמוניה באזור**.

ג. מה שקרה בלבנון בשנת 2006, ומה שמתרחש היום בעזה, הינו פעולה איראנית בלתי ישירה, שמטרתה להצית את האזור מעת לעת, על מנת לתת לאיראן זמן נוסף למען הגשמת מטרותיה הרחוקות. שכן בחסות האנרכיה ויצירת סכסוכים יכולה איראן לפעול

בשקט על מנת לבצע את האסטרטגיה הגדולה שלה. לא אכפת לה שמתים אלפי בני אדם, **שכן אין כל ערך לאדם בתרבות השולטת במנטאליות באזורנו**, ואין הוא אלא משמש דלק למטרות מסוימת. התקפה של ישראל על עזה או על לבנון נראית לי **פרי תכנון איראני** יותר מאשר פעולה ישראלית המנותקת מהתכנון האיראני.

ד. מספר טילים חמאסיים, או נאמר מספר זיקוקין די נור חמאסיים, ההורגים ישראלי או פוצעים אותו, די בהם כדי להסעיר את ישראל, הרואה בכל פרט ישות בעלת ערך לכשעצמה, והחייל שליט ושני החיילים שחטף חזבאללה בשנת 2006 אינם אלא דוגמה לכך. מעט זיקוקין די נור, אשר הרגו עזתים יותר ממה שהרגו ישראלים, גורמים לכך שישראל תתקוף, **ואז כולם שוכחים את התוכנית הגרעינית האיראנית**, וזה כל מה שאיראן רוצה. בשנת 2006 הביאה חטיפתם של שני חיילים ישראלים על ידי חזבאללה למלחמה שהרסה כל דבר בלבנון, אולם שום דבר אינו נחשב למען [ביצוע] התוכנית האיראנית.

ה. התוכנית הזאת, הן בלבנון והן בעזה, מתבססת על תרחישים איראניים מסוימים. אם ישראל לא תתעורר להגיב בעקבות חטיפת חייליה או בעקבות ירי זיקוקין די נור, הרי שהיא חלשה, או שהיא תיראה חלשה בעיני הרחוב הערבי והאסלאמי, המשתוקק לראות את ישראל חלשה ובת חלוף. הדבר יהיה בבחינת סיוע מורלי להפצת האידיאולוגיה של המהפכה האיראנית, הן על ידי הפצת השיעה הפוליטית, והן על ידי הפיכת איראן לדוגמה של התנגדות לאימפריאליזם.

ו. ובתרחיש אחר, ויהיה אם ישראל תתעורר להגיב ותנחית מהלומה, הרי שזה הדבר המבוקש, **שכן הדבר יגביר את הפופולאריות של חמאס, חזבאללה ואיראן**, מניפי דגל ההתנגדות ומחיקת ישראל מהמפה. שכן הנה ישראל, שעמה אנו מנסים לעשות שלום, אינה רוצה שלום, והיא הורגת נשים וילדים בעזה, כפי שעשתה בעבר בלבנון, ואין פיתרון אחר זולת מחיקתה. מחיקתה של ישראל? נניח שהדבר אפשרי, אף שהנסיבות הבינ"ל והמשאבים הבלתי מספיקים אינם מאפשרים זאת, היכן אם כן איראן נוכח המתרחש היום בעזה? היכן סוריה מובילת העמידה האיתנה ושכנתה של ישראל? היכן חזבאללה וטיליו המסוגלים להגיע לתל אביב וחיפה ועד אילת? מצד שני, המהלומה של ישראל על רצועת עזה פירושה גם שיבתה של סוריה לחיק האיראני באופן מלא, והפסקת שיחותיה עם ישראל, אשר אם היו מצליחות, משמעות הדבר הייתה איבוד בעלת ברית אסטרטגית חשובה בביצוע התוכנית האיראנית באזור. **העניין כאן הוא של הגמוניה איראנית צרופה [הגורסת] - ימותו נא ילדי עזה ויהיו כפרתה של השליחות האיראנית.**

ז. **תימחק נא עזה, העיקר שחמאס תמשיך להתקיים, וההנהגות ימשיכו לשכון בטח בדמשק ובמקומות נוספים.** הפלסטיני הנבוך אינו יודע מהיכן תונחת עליו המכה, האם מהקרוב שבידו הפקיד את גורלו, או מהידיד שבו בטח, או שמא מהאויב שאין הוא מצפה ממנו לרחמים. הצהרתו האומללה של הניה לא הייתה אלא הוכחה לתוכנית האיראנית העומדת מאחורי מה שקורה בעזה, שכן הוא אמר שהתוקפנות הישראלית לא תגשים את מטרותיה, גם אם עזה תיהרס כולה, ולא ייוותר בה שום פלסטיני, שכן חמאס

לא תיסוג. ממה היא לא תיסוג? מירי זיקוקין די נור או מהשפלת העם הפלסטיני בעזה למען תוכניותיה של איראן?

ח. לכל תנועת התנגדות אמיתית בעולם, מאז שחר ההיסטוריה, חייבת להיות אג'נדה מסוימת, שכן היא נאבקת להשגת דרישה זו או אחרת. מהי אם כן האג'נדה של חמאס? שחרור פלסטין מהנהר עד הים? ישות פלסטינית עצמאית? הדבר לא יוגשם על ידי זיקוקין די נור, או בעימות צבאי, אשר מאזני הכוחות בו אינם שווים כלל. **האג'נדה היחידה של חמאס היא השמירה על קיומה**, אף אם יהיה הדבר על חשבון עזה ובני עזה, וזה מה שמתברר מנאומו של "האח" אסמאעיל הניה, וביצוע תוכנית "השליחות" האיראנית באזור.

ט. לאחר מכן מגיע חסן נצראללה, ומנסה להסית את הצבא המצרי נגד המשטר למען הצלת עזה ובני עזה. אבל באמת מה רוצה נצראללה? שהעולם יתהפך למען נז'אד, המולות של איראן ומנהיגי חמאס? **נצראללה רוצה, ואיראן רוצה, שתתלקח מלחמה בין מצרים לישראל**, או שלפחות תיווצר מתיחות ביניהן, וזה מה שיביא להתפשטות הסכסוכים והעימותים באזור, ויבסס את מצב האנרכיה שבה רוצה איראן, על מנת שהעולם יסיח את דעתו ממנה, ואז תוכל לפעול בשקט.

י. **חזבאללה וחמאס אינם אלא מריונטות המופעלות על ידי איראן מאחורי הקלעים**, מתי שתרצה, וכיצד שתרצה, ושילכו הפלסטינים לגיהנום. ואכן הם חיים בגיהנום".

ביטויים נוספים לדרך בה תופסת העיתונות וההנהגות בעולם הערבי את התנהגותה של איראן (דצמבר 2008 - ינואר 2009)

תאריך	מקור	כותב/דובר	ציטוט
30 בדצמבר	אלשרק אלאוסט	טארק אלחמיד	"איראן היא איום אמיתי לביטחון הערבי, היום נערכת מתקפה על מצרים ומחר על סעודיה".
10 בינואר	אלשרק אלאוסט	טארק אלחמיד	"למרות שאיראן דורשת מהערבים והמוסלמים להפסיק את [אספקת] הנפט למערב, כעזרה לעזה, הרי שחלק לא מבינים שאיראן אוגרת כמויות של נפט במיכליות שכורות בים הפתוח... בתקווה לעליית מחירי הנפט".
29 בדצמבר	אלשרק אלאוסט	עבד אלרחמן אלראשד	"האמת היא שחמאס לא רוצה לשאת באחריות על האסון, והוא מצאה שההתקפה על מצרים היא דרך ההגנה הטובה ביותר".
3 בינואר	אלשרק אלאוסט	עבד אלרחמן אלראשד	"האיראנים רוצים שהערבים ילחמו, כדי שהם יוכלו לנהל מקח וממכר סביב ההשפעה בלבנון, בעיראק ובמפרץ".
30 בדצמבר	אלשרק אלאוסט	משארי אלד'אידי	"איראן רוצה באמצעות חמאס שמצרים תוותר על הרצועה ותפתח את גבולותיה ללא הגבלות ותנאים בשביל סיעתה בעזה".
30 בדצמבר	אלשרק אלאוסט	ע'סאן אלאמאם	"ביטחונה והמשך יציבותה של המערכת הערבית תימצא תחת איום אם היא תמשיך... להתאים את עצמה לכוחות ערביים אשר מתאימים את עמדותיהם ואת מדיניותם על פי האינטרסים האיראניים".
3 בינואר	אלשרק אלאוסט	סמיר עטאללה	"איראן משחקת עם הקלפים שלה בעולם הערבי הכבול בהתחייבויותיו הבינלאומיות, על מנת לנסות להימלט מכל התחייבויותיה הבינלאומיות העתידות לבוא".
1 בינואר	אלח'יאת	ג'האד אלח'אזן	"הממשלה המצרית מתייחסת לחמאס בעזה כמי שבציפורני החתול האיראני, כמו שהיא מבינה שהמטרה האיראנית היא חיזוק עמדתה במו"מ מול ארה"ב על חשבון מצרים והאינטרסים הלאומיים הפלסטינים, זאת באמצעות חלוקת ההשפעה במזה"ת בין ושינגטון לטהראן על חשבון כל אינטרס ערבי".
2 בינואר	אלח'יאת	חסאן חידר	"למה נצראללה תוקף את מצרים בפרט? התשובה ברורה: מצרים היא המדינה הערבית הגדולה ביותר, אשר מנהיגה את המחנה המתון ומשחקת תפקיד מרכזי נגד ההתפשטות האיראנית".
2 בינואר	אלח'יאת	ראע'דה דרע'אם	"אי היציבות במצרים יכולה להיות מסוכנת לישראל, בפרט אם איראן תקצור "תועלת" מהקיצוניות הישראלית ותצליח להשתמש בצרת עזה כדי להפיל את הממשלה המצרית".
5 בינואר	אל- אהראם	אסאמה סראיא	"איראן וחזבאללה וסוכניהם הערבים, ובייחוד הפלסטינים בסוריה והקבוצות האסלאמיות במפרץ ובעיקר בקטר". הללו, לדבריו, "דחפו כולם את חמאס בעזה לעבר מלחמה תוך הבטחה לסייע לה, אך בפועל הם כולם ישבו בחיבוק ידיים. לא זאת בלבד, חלקם אף אירגנו

			הפגנות לא נגד התוקפן ישראל אלא נגד מצרים".
6 בינואר	אל-ג'מהוריה	מחמד עלי אבראהים	"הרחבות הערביים משמיעים קריאות נגד מצרים במטרה להשביע את רצון איראן וכספיה ומתוך חנופה כלפי סוריה המנהלת מאחורי הקלעים את המצב בלבנון".
7 בינואר	אל-אהראם	סאמח עבדאללה	"...זאת בשעה שנראה כי די ביכולות הצבאיות המתעצמות של הצבא הסורי לצד הארסנל של חזבאללה והטילים האיראניים כדי להרתיע את ישראל ולמנוע בעדה להמשיך בתוקפנותה נגד עזה. זאת בעוד שהסתפקות בהפגנות והודעות גינוי והטענה כי הבעיה מצטמצמת בכך שמצרים סוגרת את מעבר רפיח מהוות משחק גרידא שתוצאותיו ידועות ואשר נועד לנקותם מכל אשמה בעיני העם הפלסטיני ועמי ערב וליצור את הרושם שמצרים לבדה היא האשמה במצב".
7 בינואר	אל-אח'באר	גלאל דוידאר	"אין ספק כי באחריות למלחמת ההשמדה שמנוהלת נגד עזה נושאת קודם כל חמאס, ואח"כ גם איראן וסוריה אשר דחפו את חמאס ליפול אל תוך המלכודת הישראלית באופן שאחרי כן הן יושבות בחיבוק ידיים ומסתפקות בהטחת האשמות".
6 בינואר	אלמצרי אליום	רפעת רשאד	"מדוע הגורמים הגורמים באיראן, בחזבאללה, בסוריה ובקטר המאשימים את מצרים כי היא נהגה ברשלנות ומכרה את העניין הפלסטיני] הללו אינם אוחזים בעצמם כל אחד ברובהו או בטילים שלו ומפנים אותם לעבר ישראל? מדוע הם ארגנו הפגנות נגד מצרים ושגרירויותיה אך לא העזו למחות נגד האמריקנים או לפגוע בשגרירויות הישראליות?".
27 בדצמבר	ר' "צות אלערבי"	מחמוד אלעג'מי	"התנהלות זו (של חמאס - ב"ר) באה לביטוי לא רק בהערמת מכשולים בפני הדיאלוג הלאומי הפלסטיני ע"פ שיקולים איראניים וסוריים אלא היא התבטאה גם בעריכת הפגנות ובהשמעת סיסמאות נבובות התובעות הסרת המצור מעל עזה"
31 בדצמבר	סימזת	אבו אלעי'ט שה"ח המצרי	"המנהיג הרוחני של המהפכה האסלאמית, עלי ח'אמנאי, דיבר מטהראן והטיל על הבכירים הערבים אחריות, כאילו דם של מאות אלפי איראנים נשפך במהלך שלושים שנה. ישנם מניעים איראניים שדוחפים גורמים ערבים לפעול לטובת איראן"
1 בינואר	אלוטן	אבו אלעי'ט שה"ח המצרי	"אנו מצטערים לראות הפגנות נגד מצרים שמתרחשות ברחובות מדינות ערב. אנו יודעים מהן מטרותיהן של הפגנות אלו, ומה עומד מאחורי מטרות אלו"

5 בינואר	תכנית הט' המצרית "נקודת מבט"	מחמד בסיוני יו"ר הוועדה לעניינים ערבים ונושאי חוץ במועצת השורא המצרית	"קיים מאבק בין שני גושים, וזו הסיבה לכל הבעיות. גוש אחד שואף להשגת שלום ויציבות באזור ואותו מובילה מצרים, ואילו הגוש השני שואף למתיחות במצב ולהסלמת המצב באזור, למטרות אישיות. גוש זה המעוניין במתיחות באזור כולל - את איראן, סוריה וקטר, ויחד עימן שלוש מיליציות, חזבאללה הקשור לאיראן, חמאס, והג'האד האסלאמי הקשור למשמרות המהפכה"
8 בינואר	סימזת	"מקור מצרי בכיר"	"דבריו של מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, מבטאים בורות בעובדות המצב ויוצרים בעיה קשה בפני נציגה מספר אחת של איראן בלבנון. מזכ"ל חזבאללה מודיע בגלוי על איבתו למצרים בצורה גסה שמעידה באופן ברור על היגררותו אחר המדינה האסלאמית המהפכנית שמנסה באמצעותו להשפיע על ארצו"